

TAGARINA

la de Tagomago.

En fi, hi ha curiosa coincidència del *Tagast* berguedà, amb el *Tagasta/Tag(u)este* camític; però que no hi pot haver res més que una convergència ben casual, ja ho prova indefugiblement la geografia; res a veure aquell pla desert amb l'alta muntanya pirinenca. Notem també que format el nom africà amb l'article doble *T- -t*, propi dels llenguatges berebers, si llevem el doble article hi roman només *GAS-* (o *-AGAS-*), i la semblança s'esvaeix del tot. Fem-ne, però, bona memòria perquè es vegi que no l'hem perdut de vista: *Tagaste*, província de l'interior cartaginès on nasqué Sant Agustí, l'any 354, és 21 k. al SO. de Cartago. El Portal de *Tagaste* era un dels tres de la muralla en la *Carthago* púnica dels Barka (Flaubert, *Salammbó*, capítol 12, 13), diferent del de *Taveste* (ib., cap. 11), cf. *Tibesti*, país bereber de l'interior. *Tegueste*, mun. 4 k. NO. de La Laguna de Tenerife, contrastant amb *Iguesta*, un altre lloc dels seus afores Sud. *Tegise*, a Lanzarote, *Teguitar* a Fuerteventura. Altres encara: *Tixandaste*, *Teguedite*, en aquestes illes. En fi, no fem cas tampoc de la coincidència amb *Taganana*, penyal gegantesc a l'extrem E. de Tenerife (Carmelo G. Cabrera, *Guía de Tenerife*, pp. 7 i 36).

Amb el 2n. membre de *Tagamanent*, no pensem relacionar l'antic NP lleonès *Menendo*, port. *Mendo*, que no crec que vingui d'un germ. *MENEGINDUS (= *Ermenegild*) com digué un cop Menéndez Pidal: és ben dubtós que hi hagi hagut *-N-N-* antic en aquest nom; veg. una conjectura incerta però més lúcida, supra junt amb *Menna/Menat* a l'art. *Sentmenat*. Tampoc hi té sinó una coincidència casual el cat. oc. ant. *manent* 'senyorívol' (d'on el nostre cognom *Manent*).

Resumint en net els resultats d'aquest important article: hem provat que la nostra toponímia ha servat un mot pre-romà *TAGA/TAGO* d'arrel europea, probablement sorotàptica, significat un massís enorme de muntanya rocosa, repetit en 4 llocs, des dels Pirineus orientals a les Illes, en forma nua (*Taga*), amb sufix pre-romà (*Tagast*), o en composició amb un adjectiu indoeuropeu significat 'gros, grandios': *-MAGO-* i **-MANENTO-*, aquest amb paral·lels aproximats (**MAGMEN-*, **MAGON-* etc.) des del sànscrit i fins al cèltic. No es comprova la repetició d'aquest *-manent* a Mallorca (on pot ser *IMMINENTE*), i sembla infundada la repetició de *Tagamanent* a Andorra, segons un doc. únic i esmenat acríticament per un erudit que es mostra negligent de la llengua viva i de la toponomàstica.

¹ «portus integriter de *Tagast* cum suis pertinentiis et portus de Complaç (-olaç?) --- afrontaciones in monte de *Peguera*»; i altres docs. dels Ss. XII-XIII.

² *AlcM*, s. v. *Taga* i *Tagomago*, invocant una nota de Millàs Vallicrosa —el qual... entén menys en cèltic que jo en hebreu, que ell no sabé ensenyar-me.— ³ Amb moltes naus i 8000 homes. No hi tractà fins que li rendiren totes les naus, no deixant-los-en cap, sinó d'algun esquif, amb promesa de no tornar-hi. Però els lligurs es referen i la lluita amb l'esquadra romana seguí altres 200 anys, en què

Metellus els vencé definitivament, guanyant-s'hi l'epítet de «Met. Balearicus» (a. 14 d.J.C.: Plutarc, *Vides Par.* VII, § 6.17. — ⁴ Recordem que els «castells termenats» tenien un terme extens. El castell de St. Llorenç (ib., § 9) era en el de Riudeperes, i a l'E. del riu Gurri, que neix cap a Seva, al peu de Tagamanent. Sembla, doncs, que per aquesta raó, al riu Gurri se li donava també el nom de *Taganus*, o sigui 'provinent de *Taga*' = *Tagamanent*. — ⁵ Certament hi ha un *al-mannān*, adj. conegut per 'benèvol, benefactor', però no es troba enlloc un '*ibn al-Mannan*', i com que aquest adjectiu s'usa generalment com epítet d'Allah: un NP amb el sign. 'el fill d'Allah' hauria sonat com una blasfèmia per a aquells creients; de fet ni *Mannan* ni altres NPP d'aquesta arrel no es troben en els nostres repertoris (Hess, Littmann etc.). — ⁶ Val a dir que, en matèria de toponomàstica, aqueixa autoritat en calgué als peus, quan vaig notar que en la seva col·lecció *Urgellia* s'ignorava l'existència del NL *Münter* vigatà (i per cert ben pròxim a Tagamanent, 8 k.), que ell suposava cap a Urgell; avisat per carta meva del seu error, contestà amb una altra reconeixent l'error lamentable i el trist menyspreu dels estudis de Toponomàstica i Lingüística que revelen els pobríssims índexs toponímics que ha posat en el seu Cart. d'Andorra, tresor documental tan important. Gran farro de noms de persona d'escribes, sagristans etc.: són els que li interessin!

Tagamanent, V. *Taga* *Tagarí*, V. *Tagarina*

TAGARINA

És un planell extens, de la banda solana de la Serra d'Aitana, entre la serra principal, i un avant-mural des d'on es baixa per una banda a Sella i per l'altra a Benimantell. Porta de *Tagarina*, pda. de muntanya al peu SE. de la Serra d'Aitana (xxxv, 18, 20); pron.: «allò és baixant de *tagarina*» (18.21). Un homònim uns 25 k. més al NE., pda. de Pego (xxxiii, 109.7).

Són derivats de *tagarí* 'morisc de terra catalana' (J. Roig, *Spill*, 3276, 9504): provinent de l'ar. *Ṭagrī*, derivat de *Ṭagr al 'aṣlā* 'frontera superior'. En la ciutat sarraïna de Mallorca hi havia també un «Rafal del *Tagarí*» (*Rept. Mall.*, 91 etc.).

Tagast, V. *Taga* *Tagneres*, V. *Teixó* *Tagomago*, V. *Taga* i vol. I, 268

TAIALA

Llogaret agre. al mun. de St. Gregori, uns 4 k. al NO. de Girona.

PRON.: *təjələ*, 1920, Casac., a Girona; id. 1964, a Biert (XLIV, 126).

MENC. ANT. 922: «el *rigus* i el *terminio de Teudi-*